

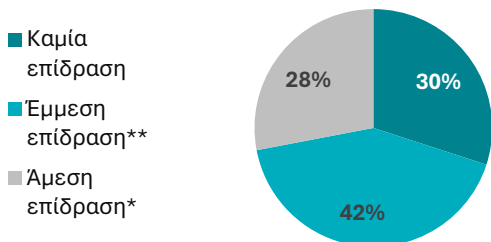
Κλιματικές καταστροφές: Η υγιής αντίδραση των ΜμΕ απαιτεί ανάλογη υποστήριξη από υποδομές

Με τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής να γίνονται ολοένα και πιο αισθητές, με συνεχή ρεκόρ θερμοκρασίας και εκθετικά αυξανόμενο κόστος κλιματικών καταστροφών, που τείνουν να αποκτήσουν ένα μόνιμο χαρακτήρα, κρίσιμη είναι η διερεύνηση των επιπτώσεων στη λειτουργία και στα στρατηγικά σχέδια των ελληνικών επιχειρήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας διεξήγαγε έρευνα πεδίου σε 200 μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε περιοχές που επλήγησαν από έντονα φυσικά φαινόμενα το 2023. Μέσω της έρευνας τεκμηριώνεται η σφοδρότητα του πλήγματος σε όρους υλικών ζημιών και λειτουργικών διαταράξεων, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται η αποφασιστικότητα των επιχειρηματιών να αντιδράσουν και να προσαρμοστούν στις προκλήσεις που θέτει η κλιματική αλλαγή.

Ειδικότερα, η κλιματική αλλαγή από απειλή του μέλλοντος έχει καταστεί κρίση του παρόντος, με το ετήσιο κόστος των ακραίων καιρικών φαινομένων παγκοσμίως την περίοδο 2020-2023 να είναι 30% υψηλότερο από το μέσο όρο της προηγούμενης δεκαετίας. Αντίστοιχα στην Ελλάδα το σχετικό κόστος έφτασε τα €0,5 δις το 2021 (από μόλις €0,01 δις το 2013), ενώ τα ακραία καιρικά φαινόμενα του 2023, εκτός από υλικές καταστροφές σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις, εκτιμάται ότι συνέβαλαν στη μείωση της εγχώριας αγροτικής προστιθέμενης αξίας κατά 8% και σε απώλεια 1.2 εκ τουριστικών αφίξεων. Εστιάζοντας σε

περιοχές που επλήγησαν από φυσικές καταστροφές το περασμένο έτος, η έρευνα πεδίου της ΕΤΕ αποτυπώνει το σημαντικό εύρος των επιδράσεων. Συγκεκριμένα, σχεδόν τα ¾ των ΜμΕ στις εν λόγω περιοχές επηρεάστηκαν αρνητικά από τις φυσικές καταστροφές:

Κατηγορίες επιδράσεων ακραίων καιρικών φαινομένων
(% ΜμΕ σε πληγείσες περιοχές^[1])



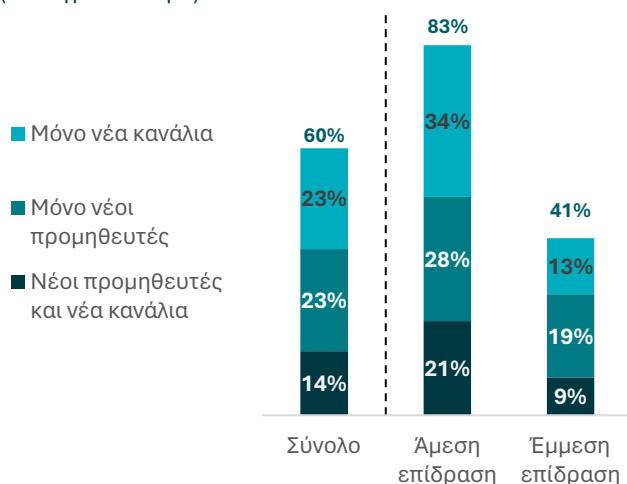
- Το 30% δήλωσε άμεσο πλήγμα που αφορά υλικές ζημιές (κυρίως σε εγκαταστάσεις και δευτερευόντως σε μηχανήματα και αποθέματα), με 2/3 αυτών να έχουν πληγεί και στο παρελθόν.
- Ένα επιπλέον 42% δέχθηκε έμμεση διαταραχή στη λειτουργία της επιχείρησης, που κυρίως αφορούσαν ακυρώσεις παραγγελιών και ελλείψεις πρώτων υλών.

*Άμεση: υλικές ζημιές, ** Έμμεση: διαταραχή σε εφοδιαστική ή/και εμπορική αλυσίδα

Οι άνω επιδράσεις πιθανόν αποτελούν υποεκτίμηση στο βαθμό που δεν απάντησαν επιχειρήσεις που αναγκάστηκαν έστω προσωρινά να διακόψουν τη λειτουργία τους

[1] Πληγείσες περιοχές: Άρτα, Βοιωτία, Έβρος, Εύβοια, Ευρυτανία, Θεσπρωτία, Ιωάννινα, Καρδίτσα, Λάρισα, Μαγνησία, Ξάνθη, Πρέβεζα, Ροδόπη, Τρίκαλα, Φθιώτιδα, Φωκίδα

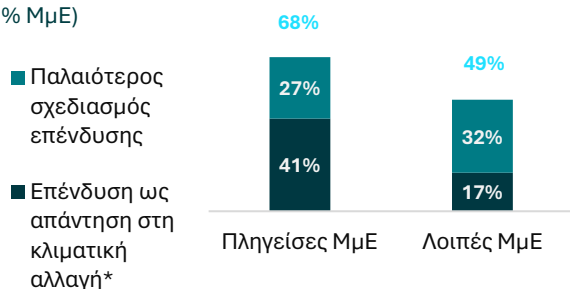
Αναδιάταξη εφοδιαστικής αλυσίδας (% πληγείσων ΜμΕ)



Η σφοδρότητα των φυσικών καταστροφών οδήγησε το Δείκτη Εμπιστοσύνης των πληγείσων ΜμΕ να καταρρεύσει σε επίπεδα περιόδων κρίσης (-10 μονάδες έναντι +20 για τις λοιπές ΜμΕ). Παράλληλα, το 60% των πληγείσων ΜμΕ αναγκάστηκαν να προχωρήσουν σε αναδιάταξη της εφοδιαστικής/εμπορικής τους αλυσίδας, αναζητώντας είτε νέους προμηθευτές (κυρίως εγχώριους) είτε νέα κανάλια διάθεσης προϊόντων/υπηρεσιών (με 14% αυτών να επιδιώκουν και τα δύο). Υπό αυτές τις συνθήκες, τα ¼ των πληγείσων ΜμΕ χρειάστηκαν περισσότερο από 2 μήνες για να επανέλθουν σε ομαλές συνθήκες λειτουργίας.

Παρά το εύρος και τη σφοδρότητα του χτυπήματος των φυσικών καταστροφών, οι ελληνικές επιχειρήσεις αντέδρασαν με υγιή τρόπο στις προκλήσεις που θέτει η κλιματική αλλαγή. Συγκεκριμένα, τα

Στρατηγική αντιμετώπισης κλιματικής αλλαγής (% ΜμΕ)



*Εκσυγχρονισμός, μετεγκατάσταση ή αλλαγή αντικειμένου δραστηριότητας.

2/3 των πληγείσων ΜμΕ σχεδιάζουν επενδύσεις για την επόμενη τριετία, με ένα εντυπωσιακό 41% να δηλώνει ότι η επενδυτική απόφαση είχε ως αφορμή τις καταστροφές. Παράλληλα, οι πληγείσες ΜμΕ δείχνουν αυξημένη εγρήγορση για θωράκιση από μελλοντικά πλήγματα, με το ποσοστό με (έστω μερική) ασφαλιστική κάλυψη να εκτιμάται ότι θα φτάσει στο 88% των πληγείσων ΜμΕ, σημειώνοντας αύξηση κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες (έναντι αύξησης 5 μονάδων σε επιχειρήσεις που δεν επηρεάστηκαν).

Με τις ελληνικές επιχειρήσεις να δείχνουν έμπρακτα διάθεση να προσαρμοστούν στο βαθμό που τους αναλογεί στις απαιτήσεις της κλιματικής αλλαγής, σημαντικό είναι οι επενδυτικές τους πρωτοβουλίες να θωρακιστούν με έργα υποδομών, διασφαλίζοντας έτσι την ευόδωση των σχεδίων τους. Βάσει διεθνούς βιβλιογραφίας, τέτοιου είδους επενδύσεις θωράκισης μπορούν να οδηγήσουν σε πολλαπλασιαστικά οφέλη για την οικονομία μέσω τριπλών ωφελειών: (i) αποφυγή ζημιών, (ii) περιορισμός κινδύνου επενδύσεων, (iii) μη-οικονομικά οφέλη (π.χ. περιβαλλοντικά). Ενδεικτικά στην Ελλάδα, εκτιμάται ότι οι αναγκαίες σχετικές επενδύσεις της τάξης των €15 δις, μπορούν να οδηγήσουν σε δυνητικό καθαρό όφελος στο εύρος των €10-40 δις έως το 2030.

Η μελέτη μπορεί να ανευρεθεί στην ιστοσελίδα του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, στην ενότητα Οικονομικές Μελέτες και Αναλύσεις (Κατηγορία Ελληνική Επιχειρηματικότητα): <https://www.nbg.gr/el/omilos/meletes-oikonomikes-analuseis/reports/climate-smes-2024>

Αθήνα, 15 Απριλίου 2024